

**ВИЛУЧЕННЯ АКТИВІВ У ДОХІД
ДЕРЖАВИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКА КОНВЕНЦІЯ
З ПРАВ ЛЮДИНИ**

**Джеремі Макбрайд
Київ, 16 травня 2023**

Classical approach to sanctions/

Класичний підхід до санкцій :

Мета: зміна політики чи діяльності

Характер: тимчасові заходи

**Основа: міжнародне/регіональне зобов'язання або
односторонній захід**

Approach of the Law of Sanctions/

Застосований підхід у Законі про санкції:

- Спочатку було дотримано класичного підходу.
- Змінено поправками 2022 року, дозволивши безповоротне вилучення активів :
 - Стосується фізичних та юридичних осіб, дії яких створили істотну загрозу національній безпеці, суверенітету чи територіальній цілісності України (у тому числі шляхом збройної агресії чи терористичної діяльності) або істотно сприяли (у тому числі шляхом фінансування) вчиненню таких дій іншими особами.

Багато з конкретних дій, якщо не всі з них, є злочинами відповідно до Кримінального кодексу

The procedure is ostensibly fair but/

Процедура нібито справедлива, але:

- Короткий термін для втручання.
- Провадження може здійснюватися заочно.
- Відсутність очевидного захисту інтересів для зацікавлених третіх сторін.
- Невизначеність регулювання щодо розкриття доказів.

Потенційна застосовність статей 6 і 7 ЄКПЛ та статті 1 Першого протоколу.

Чи виправдано відступом від зобов'язань за статтею 15 ЄКПЛ?

Sanctions cases/

Рішення ЄСПЛ у санкційних справах

Bosphorus Hava Yolları Turizm ve Ticaret Anonim Şirketi проти Ірландії [ВП], №. [45036/98](#), 30 червня 2005 р

Нада проти Швейцарії [ВП], № [10593/08](#), 12 вересня 2012 р.

Al-Dulimi and Montana Management Inc. проти Швейцарії [ВП], № [5809/08](#), 21 червня 2016 р

Need for/

Існує потреба у:

- Вдосконаленні правової бази;
- Чіткому формулюванні легітимної мети для безповоротного вилучення активів;
- Забезпеченні справедливого балансу інтересів;
- Налагодженні ефективного судового контролю.

Лише справа *Аль-Дулімі* стосувалася постійного заходу – тобто не тимчасового контролю за використанням – але законність цього не розглядалася.

Conduct cases/

Справи щодо поведінки

Вони стосувалися остаточного заволодіння майном – або вимоги плати для уникнення цього\запобігання цьому – через певну поведінку, приписувану особі, яка ним володіє.

Це розглядалося як контроль за використанням з метою скоріше забезпечення виконання певних правових вимог, а не позбавлення власності, за яке потім могло б виникнути питання про виплату компенсації.

AGOSI v. United Kingdom, no. [9118/80](#), 24 October 1986
Arcuri and Others v. Italy (dec.), no. [52024/99](#), 5 July 2001
Air Canada v. United Kingdom, no. [18465/91](#), 5 May 1995
C.M. v. France (dec.), no. [28078/95](#), 26 June 2001.
Yildirim v. Italy (dec.), no. [38602/02](#), 10 April 2003.
S.A. Bio D’Ardennes v. Belgium, no. [44457/11](#), 12 November
2019

Need for/

Потреба у:

- Напрацюванні правової основи
- Визначенні легітимної мети
- Забезпеченні справедливого балансу інтересів
- Ефективному судовому контролі
- Не виглядає як висунення\визначення кримінального обвинувачення або накладення кримінального покарання, якщо цей захід стосувався\впливав на осіб, які не були сторонами провадження

G.I.E.M. S.R. L. and Others v. Italy [GC], no. [1828/06](#), 28 June 2018

Вилучення активів призвело до висновків про порушення статті 1 Першого протоколу, коли:

– Характер\природа майна, яке було вилучено, був\була неправильно охарактеризований\на

Sun v. Russia, по. [31004/02](#), 5 лютого 2009 року

– цей захід вважався не пропорційним

Aktiva DOO v. Serbia, по. [23079/11](#), 19 січня 2021 року

– обсяг перевірки\перегляду судами був надто вузьким

Paulet v. United Kingdom, по. [6219/08](#), 13 травня 2014

– захід вплинув на права третіх осіб

Denisova and Moiseyeva v. Russia, по. [16903/03](#), 1 квітня 2010 року

Andonoski v. "the former Yugoslav Republic of Macedonia", по. [16225/08](#), 17 вересня 2015 року

Статтю 1 Першого протоколу було порушено, коли регулюванню бракувало ясності та передбачуваності, не забезпечувалося необхідних процедурних гарантій і не забезпечувався захист від свавілля.

Маркус проти Латвії, № [17483/10](#), 11 червня 2020 р

Наслідки для Закону про санкції щодо дотримання:

- встановленої законом вимоги
- потреби в легітимності мети
- необхідність справедливого балансу
- необхідності ефективного судового контролю

Recommendations/Рекомендації

Навіть до впровадження відповідних законодавчих змін\реформи на етапі судового провадження:

- Слід вимагати доказів відсутності примусу підсанкційної особи до певної поведінки.
- Переконатися у належному повідомленні про справу для забезпечення реальної можливості брати участь у судовому розгляді/мати в ньому законного представника.

Законодавчі зміни/реформа:

- Слід передбачити, що поведінка підсанкційної особи має бути цілком добровільною.

Забезпечити :

- захист для третіх осіб;
- практичні та ефективні заходи повідомлення;
- право на апеляцію, якщо особу не було повідомлено або вона не могла взяти участь у розгляді.